

WALDEMAR W. ŻUREK SDB* – LUBLIN

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA W MIKASZEWICZACH W DIECEZJI PIŃSKIEJ W ŚWIETLE INWENTARZA KOŚCIOŁA Z 1938 ROKU

Osiemnastowieczna magnacka wieś Mikaszewice na Kresach Wschodnich położona była w księstwie słuckim, powiecie i województwie nowogródzkim, nad niziną rzeki Wołchwy¹. W okresie międzywojennym miasto było w granicach II Rzeczypospolitej, jak i pozostała zachodnia część Białorusi. W czasie drugiej wojny światowej okupowane przez Sowieców, a po wojnie znalazło się w granicach Związku Radzieckiego – w Białoruskiej Socjalistycznej Republice Radzieckiej. Obecnie Mikaszewice (błędnie Mikaszewice, białoruskie Мікашэвічы) to miasto w południowej Białorusi, nad Wołchawą, w rejonie (powiecie) łuninieckim, w obwodzie (województwie) brzeskim, na Polesiu Prypeckim, na wschód od Pińska.

Architektoniczą osobliwością Mikaszewicz jest cerkiew Narodzenia Jana Chrzciciela, zbudowana w 1936 roku jako świątynia katolicka. W czasach komunizmu świątynia została zamknięta. Na początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku została przekazana prawosławnym, którzy obiekt sakralny przebudowali na cerkiew.

Inwentarz parafialnego rzymsko-katolickiego kościoła w Mikaszewiczach dekanatu łuninieckiego, województwa poleskiego, powiatu łuninieckiego, diecezji Pińskiej, sporządzony dnia 1 grudnia 1938 roku przez ks. Jana Karnickiego.

Licząca zaledwie kilkanaście lat do wybuchu wojny w 1939 roku parafia Mikaszewice. Jej ostatni proboszcz ks. Urban Filipiak po tzw. repatriacji do Polski został proboszczem w Wiomie. Tam dopisał do sporządzonego w grudniu 1938

* Waldemar W. Żurek SDB – dr hab. historii Kościoła, prof KUL; dyrektor Ośrodka Archiwów Bibliotek i Muzeów Kościelnych KUL; e-mail: zurek@kul.pl

¹ *Mikaszewice*, w: *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego*, t. VI, Warszawa 1885, s. 393.

roku inwentarza parafii Mikaszewicze lakoniczne, lecz bardzo ważne wydarzenia z czasów drugiej wojny światowej oraz ekspatriację Polaków w nowe granice kraju po 1945 roku.

Historia kościoła

Mikaszewicze były kiedyś małą osadą poleską. Budowa kolei około r. 1900, nieduży tartaczek zaczynają zgromadzić większe rezerwy ludzi z odleglejszych stron – mieszkańcy bowiem miejscowych okolic niechętnym okiem patrzyli na wprowadzane innowacje i nie chcieli pracować. W r. 1908 powstaje fabryka dykty, a tartak powiększono wznosząc murowane ściany. W r. 1911 tartak spalono, aż w r. 1923 zostaje odbudowany. Fabryka dykty w r. 1921, dnia 2 kwietnia zostaje całkowicie przez bolszewików zdewastowana, uchodząc bowiem z Mikaszewicz przez rzekę Słucz, która miała się stać na mocy traktatu Ryskiego nową granicą między Polską i Rosją, zabrali to, co dało się wywieźć i miało wartość. Uruchomiona fabryka w r. 1925 na nowo odbudowana, jak też i tartak zaczęła ściągać ludzi poszukujących pracy – a więc proletariuszy przede wszystkim. Początkowo pracowało około 300 robotników – a w roku zaś 1938 pracuje około 1000. Z małego osiedla tworzy się dość duże miasteczko wraz z kolonią robotniczą, o znacznej mniejszości polskiej i katolickiej. Rozrost fabryki – zdecydował o potrzebie stworzenia osobnej parafii i zbudowania kościoła. Okoliczne wsie jak Rudnia, Morszczyńowicze i Zaprosie w czasie niewoli zatracają wiarę ojców i przechodzą na prawosławie. Przy wierze katolickiej pozostaje nieliczna garstka kurczowo się trzymająca wiary, która jednak z braku oświaty religijnej zatracą swoje oblicze nadprzyrodzone, pokrywają się ciemnym zabobonem. Najmniej odporną okazała się wieś Sytnica, tak że ani jedna rodzina nie utrzymała się przy wierze katolickiej (dziś siedlisko komunizmu i bandytyzmu). Powyższe wsie należą kolejno do parafii Pińskiej, Dawidgródzkiej, ostatni zaś Łachewskiej. Proboszczowie starają się od czasu do czasu zaglądać do Mikaszewicz, odprowadzają nabożeństwa w izbie robotniczej, potem w szkole. W roku 1923 wizytuje Mikaszewicze ks. biskup Zygmunt Łoziński² ówczesny biskup miński rezydujący w Nowogródku. Wtedy

² Bp Łoziński Zygmunt (1870-1932) – studia teologiczne ukończył w Petersburgu, święcenia kapłańskie przyjął w 1895 roku. Pracował jako wykładowca w seminarium i opiekun młodzieży akademickiej. W latach 1898-1900 został skazany na banicję, przebywał w klasztorze karnym w Agłomie na Łotwie. Następnie pracował w duszpasterstwie: w Smoleńsku, Tule, Rydze, Kalwarii koło Mińska (proboszcz). Usunięty z Mińska za przyjmowanie unitów do Kościoła katolickiego, podjął wykłady w Akademii Duchownej Petersburgu i kontynuował studia biblijne (Monachium, Rzym, Jerozolima, Rzym). W czasie I wojny światowej był kapłanem w obozach jeńców wojennych. W 1917 roku został ordynariuszem reaktywowanej diecezji mińskiej. Sakrę biskupią przyjął w 1918 roku w Warszawie. Po wejściu w grudniu 1918 roku Armii Czerwonej do Mińska ukrywał się. Powrócił do miasta w sierpniu 1919 roku. Jeszcze w tym roku, po proklamowaniu Białoruskiej SRR, został aresztowany i więziony w Moskwie. Na mocy traktatu ryskiego 1921 roku zwolniony i udał się do Nowogródka, gdzie organizował życie religijne w polskiej części diecezji mińskiej. W 1925 roku został ordynariuszem utworzonej diecezji pińskiej. Zmarł w opinii świętości, jego

to p. Zygmunt Baranowski sekretarz firmy „Agahell i Olza”, przejęty wdzięcznością Panu Bogu po odbytej spowiedzi przed pasterzem rzucił myśl budowy kościoła, biorąc trud na swoje przede wszystkim barki. Stworzono komitet budowy kościoła, w którym Zygmunt Baranowski zostaje vice-prezesem, a członkami urzędnicy kolejowi i celni. Zaczęto akcję zbiórkową. Zebrane pieniądze które po przewalutowaniu z marek wyniosły około 800 zł złożono w Łunińcu w Oddziale Banku Handlowo-Przemysłowego. Po bankructwie otrzymano zaledwie 168 zł i resztę akcjami. Pozostałe tarcie w łonie Komitetu całą akcję paraliżuje. Aż w roku 1927 Biskup Ordynariusz Piński Zygmunt Łoziński eryguje w Mikaszewiczach parafię. Na pierwszego proboszcza mianuje ks. Pawła Stepeka, który jednocześnie pełni obowiązki prefekta szkół. Ks. P[aweł] Stepek musiał pracować w niebywale ciężkich warunkach. Nabożeństwa w niedziele i święta odprawia w szkole, mieszka w wynajętym przez parafię domku, w którym mieści się też i kapliczka; a najbardziej rani serce kapłańskie obojętność religijna katolików, bo z łask Bożych korzysta tylko garstka. Myśl budowy kościoła odżywa na nowo. Zorganizowano Komitet Budowy Kościoła: 1) Prezes ks. Paweł Stepek, 2) Vice-prezes Zygmunt Baranowicz, 3) Skarbnik Jan Sawicki, 4) Członkowie: Maurycy Villiot, Mikołaj Szokarew, Józef Leszczyński, Tomasz Skrzela, Franciszek Orłowski, Antoni Okinczyc.

Plac pod budowę kościoła ofiarowali sukcesorowie Agarkowa, którzy w Mikaszewiczach i okolicy mieli olbrzymie posiadłości ziemskie, tartak i fabrykę dykty w Mikszewiczach. Jakkolwiek sukcesorowie byli wyznania prawosławnego, to jednak doceniali wartość Kościoła, oraz jego pracę w podnoszeniu poziomu moralnego ludności. Gdy cała majątność przechodziła w ręce Spółki Akcyjnej „Olza”, Agarkowie zastrzeżli 1 dziesięcinę ziemi dla Kościoła. Wobec tego, że zaofiarowana dziesięcina ziemi wyznaczona została poza wsią Mikaszewicze, przy drodze prowadzącej do Zaprosia, a chodziło, żeby kościół stanął w centrum, Komitet zwrócił się do dyrektora Spółki Akcyjnej „Agahell” z prośbą o zamianę na plac dogodniejszy. Dyrektor Samuel Gomberg przychylił się do prośby i wyznaczył plac pod budowę kościoła w centrum pomiędzy miasteczkiem i kolonią robotniczą, uprzednio czyniąc zamianę z włościanami wsi Mikaszewicze. Ks. Paweł Stepek³ był zdania, żeby kościół postawić przy cmentarzu prawosławnym, przy dworcu kolejowym. Ale w tym czasie ks. [Paweł] Stepek zostaje przeniesio-

proces beatyfikacyjny rozpoczęto w 1957 roku w Rzymie. J. Misiurek, *Łoziński Zygmunt*, w: *Encyklopedia Katolicka* (dalej: EK), t. 11, Lublin 2006, kol. 554-555.

³ Ks. Stepek Paweł (1877-1953) – kapłan diecezji pińskiej. Urodził się w Haczkowie, w 1912 roku przyjął święcenia kapłańskie. Był pierwszym proboszczem w Mikaszewiczach (i nauczycielem religii), gdzie początkowo odprawiano w wynajętym domu. Od 3 czerwca 1934 roku do 19 września 1934 roku pełnił obowiązki, a następnie był proboszczem parafii Podwyższenia Świętego Krzyża w Hajnówce, erygowanej przez biskupa wileńskiego w 1923 roku, jako drugi z rzędu jej proboszcz. <http://www.encyklopedia.puszcza-bialowieska.eu/index.php?dzial=haslo&id=703> (dostęp: 28.02.2016).

ny do Hajnówki, a do Mikaszewicz biskup ordynariusz wyznaczył ks. Siudzińskiego Wincentego⁴.

Architekt Przybysławski sporządził projekt kościoła w stylu dość dziwnym, bo była to mieszanina stylów gotyckiego z romańskim. Województwo poleskie w Brześciu zatwierdziło projekt dopiero po uzupełnieniach dokonanych przez inż. Czerniewskiego Piotra z Mikaszewicz i inż. Papińskiego, architekta wojewódzkiego na sumę 54.000 zł.

Sprawą finansową gorliwie zajął się Zygmunt Baranowski, ściągnięcie potrzebnej gotówki wziął na swoje barki i wywiązał się z zadania bardzo dobrze.

Tymczasem ks. W[incenty] Siudziński zostaje przeniesiony do Łachwy a do Mikaszewicz zostaje mianowany ks. Wieliczko Bronisław.

Komitet na budowę kościoła otrzymał od wojewody poleskiego Kostki-Biernackiego 3.200 zł. Biskup ordynariusz Kazimierz Bukraba⁵ ofiarował 1.000 zł, podstawą zaś było dobrowolne opodatkowanie się przede wszystkim robotników i urzędników firmowych, i innych parafian, a nawet i prawosławnych. Wsie okoliczne, nawet katolicy w nich zamieszkujący do budowy kościoła odnosili się obojętnie, skąpiąc na ten cel wydatków pieniężnych, dali tylko część furmanek do wożenia materiałów. Natomiast ludność robotnicza okazała się niezwykle ofiarną, dając ofiary pieniężne i ofiarując swoją pracę. Zygmunt Baranowski swoim przykładem przyświecał, chwytając nieraz za łopatę w swoje ręce, pracował jak najprostszy robotnik. Dyrektor inż. Samuel Gomberg będąc protestantem wydatnie poparł budowę kościoła i moralnie i pieniądze.

W roku 1935 założono fundamenta a w roku 1936 stanęła świątynia pod tytułem Królowej Korony Polskiej. Dnia 11 października dziekan łuniniecki dokonuje poświęcenia kościoła. Stanęła świątynia piękna murowana z białej cegły częściowo sprowadzonej w Wołkowyska od Kosberga, a częściowo z Bud k. Lenina. Części żelazne wykonali majstrowie z warsztatów firmowych.

⁴ Ks. Siudziński Wincenty – kapłan diecezji pińskiej. Urodził się w 1899 roku. Święcenia kapłańskie przyjął w 1933 roku. Od 1 września 1934 do 15 lipca 1935 roku pełnił obowiązki proboszcza w parafii Mikaszewicze oraz był nauczycielem religii w parafii. Od 1938 roku rezydował w Parafii Podwyższenia Świętego Krzyża w Baranowiczach i pełnił obowiązki prefekta prywatnych szkół średnich. *Spis kościołów i duchowieństwa diecezji pińskiej w R. P. 1935*, Pińsk 1935, s. 128, 177.

⁵ Bp Bukraba Kazimierz (1885-1946). Urodził się w Grodnie. Teologię studiował w Petersburgu, następnie w Insbrucku. Święcenia kapłańskie przyjął dnia 2 II 1909 roku w Krakowie. Pracował w Mińsku Litewskim jako wikariusz i prefekt szkół, od 1912 roku był proboszczem w Pińsku i rektorem kościoła św. Karola Boromeusza, od 1917 roku proboszczem w Nowogródku, od 1928 roku w Brześciu. W czasie pierwszej wojny światowej był kilkakrotnie więziony jako zakładnik. Mianowany biskupem pińskim dnia 10 VII 1932 roku. Konsekrację biskupią przyjął dnia 21 VIII 1932 roku w Wilnie. Rządy diecezją objął dnia 28 VIII 1932 roku. Był drugim ordynariuszem diecezji pińskiej. W 1934 roku ogłosił statuty synodu diecezjalnego, kilkakrotnie wizytował diecezję, rozbudował sieć parafialną i utworzył 2 nowe dekanaty, sprowadził do pracy w diecezji zakony. Po wybuchu II wojny światowej musiał opuścić stolicę diecezji. Rezydował we Lwowie 1939, Warszawie 1942 i od 1944 roku w Łodzi, gdzie zmarł. A. Petrani, *Bukraba Kazimierz*, EK, t. 2, Lublin 1985, kol. 1189-1190.

Ołtarz główny wybudował własnym kosztem dyrektor Samuel Gomberg. Mensa ołtarzowa murowana, inne części z dębowej dykty z figurą Matki Boskiej. Dnia 18 lipca 1937 roku biskup Kazimierz Bukraba dokonał konsekracji kościoła.

Zygmunt Baranowski za ofiarną pracę przy budowie kościoła został odznaczony Krzyżem Papieskim „Pro Ecclesiae et Pontificae”⁶. Oddając sprawiedliwość muszę podkreślić, że Zygmunt Baranowski i jego małżonka Elżbieta Baranowska dotychczas dużo dla kościoła zrobili troszcząc się także o utensilia kościelne. Komitet Budowy istnieje nadal, gdyż wziął sobie za zadanie wybudowanie plebanii.

Mikaszewicze dnia 1 grudnia 1938 r. ks. Jan Karnicki⁷

⁶ Krzyż Papieski „Pro Ecclesiae et Pontificae” (Za Zasługi dla Kościoła i Pontyfikatu) – medal papieski ustanowiony w 1887 roku jako odznaczenie honorowe dla osób świeckich o nienaganej postawie moralnej, zaangażowanych w życie wspólnoty Kościoła, szczególnie zasłużonych dla Kościoła katolickiego i kultury chrześcijańskiej. Informacje o ustanowieniu medalu pojawiły się w Rzymie 31 grudnia 1887 roku w związku z rozpoczęciem przygotowań do Złotego Jubileuszu Kapłaństwa i 10-lecia Pontyfikatu papieża Leona XIII, gdy zapowiedziano, że osoby zaangażowane w organizację tych uroczystości zostaną uhonorowane specjalnym medalem papieskim. Medal zawierał wizerunek ówczesnego papieża i inskrypcję: LOE XIII P.M.ANN.X. Produkowano go w trzech wersjach: złotej, srebrnej i brązowej. W 1908 roku papież Pius X zmodyfikował formę medalu, wykluczając egzemplarze złote. Papież Paweł VI zamiast wizerunku papieża polecił umieścić podobizny apostołów Piotra (z kluczami w ręku) i Pawła (z *Ewangelią* i mieczem) oraz wykonywać go z mosiądzu i aluminium, co miało symbolizować barwy flagi watykańskiej. Odtąd w dolnej części krzyża orderowego umieszcza się łacińskie imię aktualnego papieża, a w górnej, obok poprzedniego napisu PRO ECCLESIA et PONTIFICE, herb papieski. Ma postać krzyża greckiego, zawieszany jest na wstążce żółto-białej. Obecnie zalicza się do orderów papieskich i jest przyznawany przez papieża na wniosek ordynariusza diecezji. J. B. Stachowiak, *Pro Ecclesia et Pontifice*, EK, t. 16, Lublin 2012, kol. 409.

⁷ Ks. Karnicki Jan (1908-1970) – ksiądz z diecezji pińskiej, kapelan WP i Armii Krajowej, po II wojnie światowej organizator i pierwszy proboszcz parafii w Miastku. Urodził się w Lucynie (obecnie Łotwa). Był synem Antoniego i Magdaleny z domu Michalkiewicz. Ukończył seminarium duchowne w Pińsku i dnia 18 IV 1935 roku przyjął święcenia kapłańskie. Pracował jako wikary w Rubieżewiczach 1935-1938, pełnił obowiązki proboszcza w Mikaszewiczach 1938-1939. W 1939 roku otrzymał nominację na kapelana rezerwy i pełnił funkcję administratora parafii w Słonimiu. Brał udział w wojnie obronnej 1939 roku. W miejscowości Krzywda dostał się do niewoli niemieckiej, skąd wkrótce uciekł. Po przejściu do partyzantki otrzymał pseudonim „Miś”. Był kapelanem w AK. Ukrywając się na terenach podwarszawskich, był m.in. pomocnikiem proboszcza, kapelanem siostr urszulanek w Miedzeszynie. Od sierpnia 1945 roku podjął pracę duszpasterską na Ziemiach Odzyskanych. Do 30 września 1962 roku był proboszczem w Miastku. Zorganizował od podstaw życie religijne na terenie dawnego powiatu miastkowskiego. Przystosował do kultu katolickiego, poświęcił i nadał tytuły kościołom w Barcinie, Biesowicach, Kołczygłowach, Płocku, Sępnie Wielkim, Kołtkach, Wałdwie, Kramarzynach, Kępicach, Świerzynie, Miłocicach, Dretyniu. Pełnił funkcję wicedziekana dekanatu bytowskiego, do którego należało wówczas Miastko. Dnia 30 września 1962 roku powrócił do rodzinnej diecezji pińskiej i rozpoczął pracę w Wyszkach. W latach 1965-1970 był proboszczem w Ostrożanach, gdzie zmarł i został pochowany na cmentarzu parafialnym. W 2010 roku z inicjatywy księży pochodzących z Miastka powołano komitet dla sprowadzenia ciała ks. Jana Karnickiego do Miastka. Powtórny pochówek jego odbył się 9 kwietnia 2011 roku na cmentarzu komunalnym w Miastku, gdzie ks. Karnicki spoczął w grobowcu razem ze swoim ojcem – Antonim (pochowany w Miastku w lutym 1962). https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Karnicki (dostęp: 28.02.2017).

Fot*. 1. Widok zewnętrzny kościoła parafialnego pw. Matki Bożej Królowej Korony Polskiej w Mikaszewiczach, 1936 r.

Fot. 2. Ołtarz główny w kościele parafialnym pw. Matki Bożej Królowej Korony Polskiej w Mikaszewiczach, 1936 r.

* Wszystkie zdjęcia pochodzą ze zbiorów Archiwum Diecezjalnego w Drohiczynie.

L.p.	Nazwa przedmiotu	Ilość
1	Ołtarz wielki z figurą Matki Bożej Królowej Korony Polskiej	1
2	Ołtarz jesionowy (prowizoryczny)	1
3	Lichtarze żelazne	6
4	Lichtarze metalowe	4
5	Lichtarze gotyckie	2
6	Kandelabry ^a (po 3 świece)	2
7	Lichtarze drewniane	6
8	Lichtarze małe	4
9	Lampa wieczna	1
10	Kropielnica metalowa	1
11	Puszka metalowa na wodę do ołtarza	1
12	Miedniczka metalowa do chrztu	1
13	Dzbanuszek metalowy do chrztu	1
14	Ampułki	4
15	Tacki do ampułek	2
16	Naczynka do olejów św.	1
17	Turybularz ^b	1
18	Łódka z łyżeczką do kadzidła	1
19	Kociołek do wody święconej	1
20	Kropidło metalowe	1
21	Portatyle ^c	1
22	Monstrancja (jedna pęknięta)	2

^a Kandelabr – duży, stojący, kilkuramienny świecznik. Początkowo prosty wykonywany z drewna, trzciny, gliny lub metalu, później z brązu, marmuru, alabastru i z ozdobami. Podstawę – stopę kandelabra tworzą trzy zwierzęce stopy (często łapy lwa), ozdobione formami (stopami) ludzkimi lub zwierzęcymi. Na górze posiada płaskie naczynie. Kandelabry zdobiły świątynie, pałace, łaźnie publicznie.

^b Trybularz lub kadzielnica (łac. *Turibulum* lub *Thuribulum*) – naczynie do którego na rozżarzone węgle sypie się kadzidła, służące do okadzania: ołtarza, darów ofiarnych w czasie Mszy Świętej, Najświętszego Sakramentu, Ewangeliarza, krzyża, uczestników liturgii, figur. Wykonany jest z metalu, umocowane na łańcuszkach i zamykany przykrywką.

^c Portatyl (łac. *altare portatile*) – wykonywane od VII wieku małe, przenośne ołtarzyki, głównie metalowe lub z kości słoniowej, używane w czasie podróży do sprawowania liturgii mszalnej. W późniejszym okresie ołtarz ten został zastąpiony zestawem miniaturowych sprzętów mszalnych wykorzystywanych przez kapłanów wojskowych lub duchownych do udzielania sakramentu chorych, tzw. wiatyku. Portatyl musiał być wykonany z jednolitej bryły kamienia na tyle grubej, aby w środku znalazło się miejsce na relikwie, a na nim kielich i hostia, a także pushka z komunikantami do konsekracji.

23	Puszka	1
24	Kielichy	3
25	Patena od infirmos	1
26	Naczynie do olejów od infirmorum	1
27	Krucyfiksy	4
28	Krzyże procesjonalne	1
29	Pudełko na hostie	1
30	Przyrząd do zapalania świec	1
31	Flakony na kwiaty	7
32	Fotel trzciniowy	1
33	Kłęczniki	1
34	Konfesjonał kłęcznikowy	1
35	Szafa z dykty na paramenta	1
36	Szafa sosnowa do kancelarii	1
37	Etazierka sosnowa na akta parafialne	1
38	Fisharmonia	1
39	Kancjonał	1
40	Rytuał duży	1
41	Rytuał mały	1
42	Rytuał mały do chorych	1
43	Mszały	2
44	Mszał żałobny	1
45	Obraz „Ecce homo” (oleodruk)	1
46	Obraz Matki Boskiej Częstochowskiej (oleodruk)	1
47	Ornaty białe	3
48	Ornaty zielone	2
49	Ornaty czerwone	3
50	Ornaty czarne	2
51	Ornat fioletowy	2
52	Tuwalnia ^d adamaszkowa	1
53	Sukienka na puszkę	1
54	Bursa do chorych	1
55	Stuła biała haftowana	1
56	Sztandary czerwono-białe (małe)	2
57	Poduszki do procesji	2

^dTuwalnia (wł.) – rodzaj ręcznika, przez który kapłan trzyma monstrancję.

58	Poduszki pod mszał	2
59	Antependium ^e czerwone, sukienne	1
60	Pokrowce na ołtarze	3
61	Dywan na stopnie	1
62	Alby	5
63	Komże duże	5
64	Komże małe	6
65	Obrusy na ołtarze	5
66	Kapy białe	2
67	Kapy czerwone	1
68	Kapy fioletowe	1
69	Korporały	12
70	Puryfikaterze	15
71	Palki	8
72	Ręczniki	20
73	Humerały	9
74	Paski	3
75	Serwety płócienne	2
76	Kanony ^f	2 komplety
77	Portret Piusa XI (do kancelarii)	1
78	Portret bpa [Zygmunta] Łozińskiego	1
79	Portret bpa [Kazimierza] Bukraby	1
80	Stuła (dwustronna)	1
81	Poduszka pod mszał, czarna	1
82	Latarnia od infirmos	1
83	Taca pleciona	1
84	Kilim	1
85	Baldachim z brokatu	1
86	Latarnia procesjonalna	4

^e Antependium, antependium (od łac. *ante pedes* przed stopami) – zasłona ścianki frontowej ołtarza.

^f Kanony – trzy tablice oprawne na dawnych ołtarzach, z których jedna, największa, umieszczona była na środku, a dwie mniejsze po bokach ołtarza. Środkowa tablica zawierała modlitwy odmawiane w czasie Mszy Świętej podczas ofiarowania. Tablica po prawej stronie ołtarza, gdzie kapłan obmywał ręce, zawierała Psalm 50 (*Lavabo Domine...*), a tablica z lewej (tzw. ostatnia) – Ewangelię wg św. Jana. Po reformie liturgii Soboru Watykańskiego II zniesione zostały kanony.

87	Dzwon	1
88	Dzwonki harmonijne	2
89	Figurka Pana Jezusa Zmartwychwstałego	1
90	Patena do wydawania Komunii świętej	1
91	Chorągiew procesjonalna czerwona	1
92	Umbraculum ⁸	1
93	Kłęcznik dębowy	1
94	Zasłonki białe do krat	2
95	Chorągiew	1
96	Chorągiew biała	1
97	Szopka (24 figurki)	1
98	Szafka na Oleje św.	1
99	Stolik pod szafkę z Olejami św.	1
100	Obrus na stół w zakrystii	1
101	Komże nowe	3
102	Alby	2
103	Obrus na ołtarz	1
104	Obrus na ołtarz mały	1
105	Ornat biały (stary)	1
106	Ornat czarny (stary)	1
107	Ręczniki	1
108	Humerały	3
109	Pasy	3

Mikaszewicze 2 IX 1938 rok. Zdałem. Ks. Bronisław Wieliczko⁸

Przyjąłem. Ks. [Jan] Karnicki⁹

Byłem obecny ks. F[abian] Poczobutt-[Odlanicki]¹⁰ dziekan łuniniecki

⁸ Umbraculum (łac. *miejsce ocenione*) – parawan na stojaku z emblematem JHS, służący do zasłaniania monstrancji z Najświętszym Sakramentem podczas nabożeństw liturgicznych, np. w czasie głoszenia kazania.

⁸ Ks. Wieliczko Bronisław, urodził się 13 XI 1903 roku w Wojdziewiczach koło Wołożyna (obecnie Białoruś). Święcenia kapłańskie przyjął 15 IV 1933 roku w Pińsku, następnie pracował w Pińsku (1933-1934). Tuż przed wojną i w czasie II wojny światowej duszpasterzował w Baranowiczach aż do momentu ekspatriacji. Na Ziemię Odzyskane przybył 25 XI 1949 roku. Był proboszczem w parafii Lipka Krajeńska w diecezji gorzowskiej. W. Urban, *Duszpasterska siejba kapłanów-repatriantów na ziemiach odzyskanych w latach 1945-1970*, Wrocław 1972, s. 111.

⁹ Zob. przypis nr 6.

¹⁰ Ks. Poczobutt-Odlanicki Fabian (1896-1944) – dziekan i proboszcz parafii Łuniniec koło Pińska. Święcenia kapłańskie otrzymał dnia 12 VI 1921 roku w Wilnie. W latach 1921-1924 był proboszczem w Kywinie, w latach 1926-1932 prefektem Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Prużanie i wikariuszem w parafii oraz kierownikiem Sodalicii Mariańskiej, w latach 1933-1934 proboszczem

Fot. 3. Mikaszewicze 1942 . Obraz boczny Najświętszego Serca Jezusowego, ufundowany w grudniu 1942 roku przez parafian za staraniem ks. proboszcza Urbana Filipiaka, jako wotum wdzięczności za ocalenie mieszkańców Mikaszewicz i okolicy, poświęcony dnia 20 XII 1942 roku.

Fot. 4. Mikaszewicze 1943. Obraz boczny ku czci św. Andrzeja Boboli, zbudowany przez parafian ku czci patrona Polesia ze specjalnym oddaniem się jego opiece w czasach wojennych, poświęcony dnia 6 czerwca 1943 przez proboszcza – ks. Urbana Filipiaka.

w Śledzianowie i dekanalnym wizytatorem religii. W 1934 roku przeniesiony został na proboszcza do Larczy Kartuskiej, od 1937 roku był proboszczem i dziekanem w Łunińcu. W okresie okupacji był delegatem Rządu Londyńskiego na Polesie. Został zastrzelony w Koźlakiewiczach koło Pińska dnia 4 VII 1944 roku, za organizowanie pomocy Żydom i partyzantom radzieckim. Pochowany został za kaplicą cmentarną w Pińsku. Ekshumowany po wojnie i pochowany na cmentarzu katolickim w Pińsku. W. Jacewicz, *Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945*, Warszawa 1977, s. 278; *Niech świadectwo nie będzie zapomniane*, opr. L. Michajlik, Grodno 2000, s. 75.

L.p.	Nazwa przedmiotu	Ilość	Wartość		Uwagi
			zł.	gr.	
III. Wnętrze kościoła					
1	Ołtarz wielki z dębowej dykty w stylu nowoczesnym	1			ofiarą p. dyrektora Gomberga Samuela 1937 r.
2	Tabernakulum dębowe wysłane adamaszkciem ,dostosowane do stylu ołtarza, drzwiczki, pojedyncze dębowe gładkie, zamek wewnętrzny	1			
3	Statua Królowej Korony Polskiej z gipsu, ciemno malowana; Odlew Zwiastowania N.M.P.; Odlew zdjęcia z Krzyża oba z gipsu ciemno malowane; Korona i wstęga z miedzi na szczypce ołtarza	1 1 1 1			
4	Mensa marmurowa; Antepedium dębowe gładkie; Stopni 3 z cementu	1 1	5000	00	
5	Ołtarz w kaplicy, prowizoryczny, dębowy z 2 szufladami na bieliznę kościelną; Mensa drewniana; Portatyl w dobrym stanie; Antepedium z czerwonego sukna; Tabernakulum dębowe	1 1 1 1	100 150	00 00	staraniem p. Baranowickiego Z. zrobiony w 1929 r.
6	Chrzcielnica: - stół dębowy - szafka dębowa do przechowywania Olejów św. - naczynie do przechowywania wody chrzcielnej	1	40 5	00 00	
7	Kazalnica prowizoryczna drewniana umieszczona w prezbiterium	1			
8	Konfesjonał prowizoryczny drewniany	1			
9	Balustrada żelazna, z blatem dębowym i lnia-nym obrusem	1			
10	Chór murowany z balustradą murowaną	1			
11	Fisharmonia 6-registrowa, stara	1	926	00	
12	Ołtarz Najśw[iętszego] Serca Jezusowego; Drzewo dębowe – dar fabryki; Obraz, krzyż Jerozolimski, antepedium – dar ks. Urbana Filipiaka	1			zbudowany przez parafian w 1942 r., robotę ołtarza wykonali panowie: Józef Wieczorek i Feliks Kublik z Warszawy

13	Ołtarz św. Andrzeja Boboli; Drzewo dębowe – dar fabryki; Obraz z kościoła lenińskiego; Antepedium – dar panów: Piotra Mamczyca i Józefa Brudho-Stempkowskiego; Plusz pod obraz – dar p. Wiery Strach; Dywan na stopnie – dar parafian z Zaprosia; Tabernakulum – dar pana Szulca Andrzeja	1			zbudowany przez parafian, robotę ołtarza wykonali: panowie Józef Wieczorek, Witold Kar- bowski i An- drzej Jaworski z Warszawy
IV. Zakrystia					
1	Zakrystia z prawej strony kościoła murowana; – okien z ramami żelaznymi i jasnymi szybami; – drzwi fornirowanych z dykty z wewnętrznymi żelaznymi zamkami; – posadzka nowa; – przedsionek	1 3 2			
2	Szafa dębowa z forniru do przechowywania pa- ramentów	1			staraniem Bara- nowickiego Z. i Szokarewa M.
3	Szafka dębowa na kielichy	1			
4	Kłęcznik dębowy ciemny	1			
5	Stół na paramenty	1			
6	Tablica z modlitwami	1			
A. Utensilia metalowe					
1	Monstrancja połączana z figurami św. Piotra i Pawła, 2 aniołków	1	535	00	dar p. Delraux
2	Kielich metalowy biały z połączaną pateną	1	160	00	dar p. Bara- nowskiego Z.
3	Kielich metalowy biały z białą metalową pateną	1	65	00	
4	Kielich metalowy biały stary	1			niezdatny do użytku
5	Puszka metalowa biała	1	140	00	od p. Viliot M.
6	Patena połączana do udzielania Komunii św.	1			
7	Patena od infirmis połączana	1	60	00	
8	Naczynka od Olea św. metalowe z tacką meta- lową białą	3			
9	Naczynko metalowe kute	1			
10	Lichtarze metalowe kute	6			dar warsztatów M.
11	Lichtarze metalowe białe	4	320	00	staraniem pana Z. Baranow- skiego

12	Lichtarze brązowe, gotyckie	1	24	00	dar pani Kowalskiej
13	Lichtarzyki białe metalowe	4			
14	Trybularz metalowy, biały	1			
15	Łódka brązowa z łyżeczką	1			
16	Lawaterz metalowy, biały	1	46	00	staraniem pana Z. Baranowskiego
17	Kropielniczka metalowa, biała	1	42	00	staraniem pana Z. Baranowskiego
18	Kociołek metalowy, biały	1	115	00	staraniem pana Z. Baranowskiego
19	Kropidło metalowe	1	20	00	
20	Dzwonki harmonijne	2	100	00	
21	Dzwonki pojedyncze	2			
22	Dzwonek przy zakrystii	1			
23	Tacka mosiężna pod ampułki	1			
24	Krzyżyk metalowy, biały	1			
25	Dzbanek metalowy, do chrztu	1	300	00	dar pana Jana Hoppe
26	Miedniczka metalowa do chrztu	1			
27	Kandelabry metalowe potrójne	2	236	00	staraniem pana Z. Baranowskiego
28	Lampa wieczna metalowa	1	307	00	dar pana Delbeck
29	Latarnie procesjonalne metalowe na drążkach drewnianych	4	500	00	
30	Latarnia metalowa od infirmos	1	57	00	
31	Zacheuszki ^a metalowe	12			

^a Zacheuszki – krzyże apostołskie, świeczniki apostołskie, zwyczajowo dwanaście. Umieszczone są w kościele w tych miejscach, które biskup namaścił podczas konsekracji kościoła. Występują w formie klocka, płytki z symbolicznym krzyżykiem. Są malowane lub ryte w ścianie. Pod nimi umieszcza się jednoramienny świecznik lub lampkę. W rycie rzymskim podczas dedykacji (poświęcenia) kościoła zapalano 12 świec zwanych zacheuszkami. Po Soborze Watykańskim zredukowano liczbę namaszczenia ścian kościoła do czterech. Nie zakazano jednak namaszczenia w 12 miejscach. Nazwa polska pochodzi od biblijnego imienia Zacheusz, który przyjął Jezusa w swoim domu. Świeczniki zapala się w rocznicę dedykacji kościoła. B. Nadolski, *Leksykon liturgii*, Poznań 2006, s. 1339.

B. Aparaty					
1	Ornat biały, wyszywany złotem, ozdobiony w kwiaty i złotym galonem ze stułą, welonem i bursą	1			
2	Ornat biały, prosty bez ozdób ze stułą, welonem i bursą	1	500	00	dar nauczycielstwa
3	Ornat biały, ozdobiony różami ze stułą, welonem i bursą w kolorze kremowym	1			dar pani Zuzanny Fischerowej z Krukowa
4	Ornat biały, stary, prosty ze stułą, welonikiem i bursą	1			
5	Ornat czerwony, prosty ze stułą, welonem i bursą	1	70	00	staraniem pani Lewickiej
6	Ornat czerwony, stary	1			
7	Ornat zielony, nowy, ozdobiony, ze stułą, welonem, bursą i man[ipularzem]	1			
8	Ornat zielony, stary	1			
9	Ornat fioletowy, ozdobny z wyszytym mon[ogramem] JHS złotem, ze stułą, welonem i bursą	1			
10	Ornat granatowo-jasny, stary	1			
11	Ornat czarny, aksamitny, ze stułą, welonem, bursą i mani[pularzem]	1			
12	Ornat czarny, prosty stary	1			
13	Kapa biała, ozdobna w kwiaty z monogramem złotym JHS ze stułą	1			
14	Kapa biała, prosta stara	1			
15	Kapa czerwona, prosta ze stułą	1			
16	Kapa filetowa, prosta ze stułą i monogramem JHS ze złota	1			
17	Kapa czarna, prosta ze stułą z monogramem jedwabnym JHS	1			
18	Stuła ozdobna, biała wyszywana w czerwone róże	1	65	00	staraniem p. Lewickiej
19	Stuła dwustronna, stara	1			
20	Bursa do chorych, prosta	1	50	00	staraniem p. Lewickiej
21	Welon biały, wyszywany w winogrona fioletowe	1			
22	Sukienka do puszki, wyszywana w kwiaty	1			
24	Sukienka do puszki, stara	1			

C. Bielizna					
1	Alby płócienne z koronką samodzielną	1			
2	Alby z nansuku z koronką fabryczną	3			
3	Humeraly	9			
4	Korporały	10			
5	Palki	7			
6	Puryfikaterze	32			
7	Ręczniki do chrztu	3			
8	Obrusy na ołtarze, płócienne ,ozdobne	4			
9	Obrusy na ołtarze, płócienne, proste	6			
10	Obrusy na stół do zakrystii	2			
11	Komże duże	9			
12	Komże małe	15			
13	Paski	7			
14	Ręczniki do lewaterza ^b	12			
15	Zasłony płócienne do kratki	2			
D. Przedmioty z drzewa i inne					
1	Krzyże z metalową figurką na ołtarze	2			
2	Krzyż procesjonalny dębowy, z metalową figurką	1			
3	Krzyż procesjonalny czarny z metalową figurką	1			
4	Krucyfiks czarny, dębowy, z metalową figurką do katafalku	1			
5	Lichtarze dębowe, czarne	4			
6	Fotel koszykowy z czerwonym obiciem	1	45	00	staraniem pani Lewickiej
7	Kłęcznik dębowy, jasny z kratką, do słuchania spowiedzi	1	70	00	
8	Wieszak dębowy	1			
9	Taboret metalowy, biały	1			
10	Pulpit do mszału, drewniany	1			
11	Katafalk ^c sosnowy o 3 kondygnacjach z trumienką	1			
12	Flakony na kwiaty, ze szkła	14			

^b Lawaterz – naczynie metalowe (brąz, miedź) z wodą służące do polewania (obmycia) rąk przy obrzędach liturgicznych.

^c Katafalk – podwyższenie, na którym w kościele lub kaplicy pogrzebowej stawia się trumnę w czasie mszy pogrzebowej i obrzędu ostatniego pożegnania. Obecnie nie używany w liturgii.

13	Obrazy drogi krzyżowej, oleodruki, ramy dębowe	14			
14	Poduszka procesjonalna, czerwono-biała w kwiaty z sercem P. Jezusa	1	30	00	staraniem pani Lewickiej
15	Poduszka procesjonalna, czerwono-błękitna zwykła	1			
16	Chorągiew biała Wniebowzięcia N.M.P. (oleodruk)	1	140	00	
17	Chorągiew czerwona M[atki] B[ożej] Różańcowej	1			
18	Chorągiew czarna z obrazem „Ecce Homo” wyszytym	1			
19	Baldachim z brokatu ze złotymi frędzlami, ozdobny	1	800	00	dar ks. [Pawła] Stepka
20	Kanony w ramach (druki)	2			
21	Umbraculum białe, ozdobione w kwiaty z wyszytym kielichem na dębowej nóżce	1			
22	Sztandarek św. Kazimierza, czerwono-biały	1	100	00	staraniem pani Lewickiej
23	Sztandarek św. Stanisława, czerwono-biały	1	100	00	staraniem pani Lewickiej
24	Poduszka czerwona pod mszał	1	25	00	
25	Poduszka czarna pod mszał	2			
26	Pokrowiec czerwony na ołtarz	1			
27	Pokrowiec w kratki	1			
28	Pokrowiec czerwony	1			
29	Pelerynki czerwone dla ministrantów	4			
30	Figura P[ana] Jezusa Zamartwychwstałego z masy	1			
31	Dywan duży, stary na stopnie	1			
32	Dywaniki małe, stare	2			
33	Szopka o 24 figurkach z masy	1	177	00	dar p. Hórle
34	Taca wyplatana	1			
35	Obraz w „Ecce Homo” oleodruk w ciemnej bogatej ramie	1			
36	Obraz Serca P[ana] Jezusa, oleodruk w ciemnej bogatej ramie	1			
37	Obraz M[atki] B[oskiej] Częstochowskiej, oleodruk	1	15	00	

38	Pudełko na hostie, drewniane	1			
39	Przyrząd do zapalania świec	1			
40	Ampułki ze szkła	4			
E. Księgi liturgiczne					
1	Mszał stary	1			
2	Mszał w czerwonej oprawie, mały	1			
3	Mszał żałobny, stary	1			
4	Rytuał duży, oprawny w skórę	1	20	00	
5	Rytuał mały	2			
6	Rytuał do chorych	1			
7	Kancjonał ^d ks. Gieruchowskiego ^e	1			
8	Ewangeliczka, stara	1			
9	Śpiewniki Siedleckiego ^f (stare)	3			
V. Dzwonnica					

^dKancjonał (łac. *cantus* śpiew) – zbiór popularnych kościelnych pieśni religijnych lub śpiewów liturgicznych używanych od XIV wieku w liturgii przez katolików i protestantów. Nazwa z czasem została zastąpiona przez bardziej spopularyzowaną: „kantyczki”.

^ePrawdopodobnie chodzi o jezuitę Gelarowskiego (Gielarowski) Bonawenturę (1657-1711). Urodził się w Wielkopolsce, wstąpił do jezuitów w 1674 rok w Krakowie. Był profesorem retoryki w Grudziądzu, Kaliszu, Lwowie oraz misjonarzem w Kowlu. Przez krótki czas był prefektem szkół we Lwowie. Jest autorem wznawianych dwukrotnie kazań: *Kazania na niedziele całego roku i Święta Chrystusowe od X. Bonawentury Gelarowskiego Soc. Jesu miane*, Toruń 1727, Sandomierz 1738. *Gelarowski Bonawentura*, w: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564-1995*, opr. L. Grzebień, Kraków 1996, s. 177.

^fKs. Jan Siedlecki (1829-1902) – wydawca, autor najstarszego Śpiewnika Kościelnego, ukazującego się od 1878 roku (w Krakowie) do dziś. Urodził się w Warszawie. Tam wstąpił w 1847 roku do Zgromadzenia Księży Misjonarzy św. Wincentego a Paulo. Teologię studiował seminarium duchownym przy kościele Świętego Krzyża w Warszawie. Tam przyjął święcenia kapłańskie w 1852 roku. Pracował w seminarium i w duszpasterstwie parafialnym. Był kapelanem i spowiednikiem sióstr szarytek we Lwowie 1861-1863, kapelanem sióstr szarytek w Krakowie, od 1864 roku administratorem domu zakonnego w Krakowie. Gromadząc środki na wykończenie fasady kościoła seminaryjnego, podjął się ryzykownych operacji giełdowych, które przyniosły straty finansowe zgromadzeniu. Z tego powodu opuścił zgromadzenie i został przyjęty do diecezji krakowskiej. W latach 1874-1884 był katechetą w szkole przy kościele św. Barbary w Krakowie, w latach 1878-1895 spowiednikiem w Kościele Mariackim, 1889-1895 rektorem kościoła św. Wojciecha. Od 1896 roku mieszkał w domu księży emerytów przy kościele św. Marka w Krakowie. Najważniejszym jego dziełem jest „Śpiewniczek pieśni kościelnych dla użytku młodzieży szkolnej” (Kraków 1876). Do kolejnych jego wydań (Kraków 1878) dołączył nuty, dzięki czemu śpiewnik zyskał popularność w Galicji i Królestwie Polskim. Od 1928 roku wydawany był jako „Śpiewnik kościelny”. W. Umiński, *Siedlecki Jan*, EK, t. 18, Lublin 2013, kol. 136.

Dzwonnica drewniana prowizoryczna					
Dzwon wagi 60 kg ofiarowali inżynierowie: Piotr Czerniewski, Stanisław Jarek, Albert Gilard, Bolesław Rejman. Odlany w stoczni Gdańskiej w 1936 roku. Napis na dzwonie: „Święty Józefie wspieraj nas w pracy”					
VI. Cmentarz kościelny					
Obszar cmentarza 49 metrów długości, szerokości 35 mtr[=metrów]. Ogrodzenie od ulicy ze sztachtetów (sic) z bramą drewnianą i 2 furtkami.					
VII. Cmentarz grzebalny					
1	Cmentarz grzebalny katolicki poza wsią Rudnia. Ogrodzenie drewniane w stanie dobrym. Bramy wejściowe drewniane. Obszar cmentarza wynosi około 5 000 m ² . Specjalnego dozoru nie ma.				
2	Cmentarz grzebalny w Morszczyńowiczach. Ogrodzenie drewniane. Obszar 1 209 mtr ² . Wspólny z prawosławnymi.				
VIII. Archiwum kościelne. Kancelaria parafialna					
1	Dokument erekcyjny (nie ma)				
2	Księga inwentarzowa 1929-37	1			
3	Plan kościoła				
4	Plan gruntu				
5	Dokumenty związane z budową i utrzymaniem kościoła				
6	Teczka I				
7	Teczka II Teczka III				
8	Księga metryczna urodzonych od roku 1928				
9	Księga zaślubionych od roku 1928	1			
10	Księga zmarłych od roku 1928	1			
11	Księga egzaminów przedślubnych od roku 1928	1			
12	Księga korespondencji	1			
13	Dokument erekcyjny „Drogi Krzyżowej” wystawiony przez o. Viatora z Majówka				
IX. Budynki mieszkalne i gospodarcze					
1	Plebani i budynków parafialnych nie ma				
2	Szafa sosnowa do kancelarii	1			
3	Stół sosnowy do kancelarii	1			
4	Etażerka sosnowa	1			
5	Portret papieża Piusa XI w ramie bagietowej ¹⁴	1			
6	Portret biskupa Z[ygmunta] Łozińskiego w ramie bagietowej	1			

¹⁴ Bagieta – ozdobna listwa drewniana używana do wyrobu ram, gzymsów i do dekoracji wnętrz

7	Portret biskupa Kazimierza Bukraby w bagietowej ramie				
8	Ogród przy kościele o powierzchni około 8 000 mtr ² , niezadrzewiony				
X. Beneficjum kościelne					
Beneficjum kościoł Mikaszewicki nie posiada					
XI. Bractwa, stowarzyszenia, szkoły i ochrony					
1	Żywy Różaniec osób 60				
2	Two[=Towarzystwo] Miłosierdzia „Caritas” parafii Mikaszewicze, założone w październiku 1938 roku osób 100				
3	Szkoła powszechna III stopnia w Mikaszewiczach, dzieci katolickich 235. Szkoła powszechna II stopnia w Sitnicy, dzieci katolickich 5. Szkoła powszechna I stopnia w Zaprosiu, dzieci katolickich 42, odległa 6 km. Szkoła powszechna I stopnia w Morszczynowiczach, dzieci katolickich 30, odległa 7 km. Szkoła powszechna I stopnia Polskiej Macierzy Szkolnej w Pieszczanikach, dzieci katolickich 2, oddalona 3 km od kościoła.				
XII. Uroczystości, odpusty, porządek nabożeństw					
1	Tytuł kościoła: Królowej Korony Polskiej – 3 maja				
2	Rocznica konsekracji kościoła – 18 lipca				
3	Porządek nabożeństw w dniach świątecznych: O godz. 9.00 msza św. dla szkół i wojska, O godz. 11.00 msza św. „suma”, O godz. 18.00 nieszpory Porządek nabożeństw w dniach powszednich: O godz. 8.00 msza św. czytana				
4	Uroczystość św. Andrzeja Boboli – w niedzielę po 16-tym maja				
5	Uroczystość Najświętszego Serca Jezusowego – po oktawie Bożego Ciała				
6	Uroczystość Matki Boskiej Ostrobramskiej – 16 listopada – w rocznicę ocalenia Mickiewicza				
7	W każdy I-szy piątek miesiąca Msza św. z wystawieniem Najświętszego Sakramentu przy ołtarzu Serca Jezusowego. Godzina święta z wystawieniem Najświętszego Sakramentu przed I-szym piątkiem miesiąca we czwartek				
XIII. Parafia i jej granice					
	Liczba parafian około 10 000 osób. Osiedla wchodzące do parafii: miasteczko Mikaszewicze wieś Mikaszewicze wieś Rudnia wieś Morszczynowicze wieś Pieszczaniki wieś Zaprosie wieś Sitnica chutor Wilcza Granica parafii: od wschodu granica Państwa Polskiego, od zachodu parafia Łachewska, od południa parafia Dawidgródek (do Prypeci), od północy parafia Lenińska (do kanału Pangałasa)				

KRONIKA PARAFII

Mikaszewicze i okoliczne wioski należały najdawniej do parafii w Dawidgródku, skąd dojeżdżali od czasu do czasu kapłani. Mniej więcej od 1921 roku Mikaszewicze należały do parafii Łachwa. Z Łachwy kapłani dojeżdżali mniej więcej raz na miesiąc, a w razie potrzeby to i częściej. W roku 1927 następuje erekcja parafii na miejscu przez ks. biskupa ordynariusza Zygmunta Łozińskiego. Dokładnego dokumentu w tym względzie nie ma. Pierwszym proboszczem zostaje ksiądz Paweł Stepek, urodzony <w> 1877 roku, wyświęcony na kapłana w 1912 roku. Szczegóły o nim podane są we wstępie niniejszej księgi. Rządzi parafią do roku 1934-go, miesiąca września. Stąd odjeżdża do Hajnówki.

Ksiądz Wincenty Siudziński rządził parafią od 1 IX 1934 roku do 15 VII 1935 roku. Za jego czasu założono fundamenty kościoła.

Ksiądz Bronisław Wieliczko, urodzony <w> 1903 roku, wyświęcony na kapłana w 1933 roku, rządzi parafią od roku 1935-go, miesiąca lipca do roku 1938, miesiąca września. Dnia 18 października 1936 roku, ks. dziekan łuniniecki, Mieczysław Pietrykowski¹¹ poświęca nowobudowany kościół. Dnia 18 lipca 1937 roku – konsekracja kościoła i dzwonu przez księdza biskupa Kazimierza Bukrabę.

Ksiądz Jan Karnicki, urodzony <w> 1908 r., wyświęcony na kapłana <w> 1935 r., rządzi parafią od września 1938 do kwietnia 1939. Przy nim bardzo rozwija się Towarzystwo Dobroczynności „Caritas”. Od dnia 28 IX – 8 X 1938 roku odbywają się misje parafialne, prowadzone przez ojców kapucynów. W kwietniu 1939 roku zostaje zabrany do Wojska Polskiego na kapelana i odtąd już nie wraca do parafii.

Ks. Kazimierz Dąbrowski (lipiec), ks. Józef Zając (sierpień, wrzesień do 17-go). Po oddaleniu się ostatniego parafia była bez pasterza do 10 października <1939 roku>.

Ks. Urban Filipek, urodzony dn. 5 IX 1909 roku, wyświęcony na kapłana dn. 31 III 1934 roku, przybywa do Mikaszewicz z Lenina dnia 10 X 1939 rokuznaczony na administratora przez ks. dziekana łuninieckiego, Fabjana Poczobutt-Odlanickiego. Rządzi parafią przez lata okupacji bolszewickiej (1939, 1940, 1941) i niemieckiej 1941, 1942, 1943, 1944...

Dnia 30 czerwca 1940 roku poświęca parafię Najśw[ięszemu] Sercu Jezusowemu. Dnia 20 XII 1942 roku poświęca ołtarz Najśw[ięszego] Serca Jezusowego. Dnia 6 VI 1943 poświęca ołtarz św. Andrzeja Boboli.

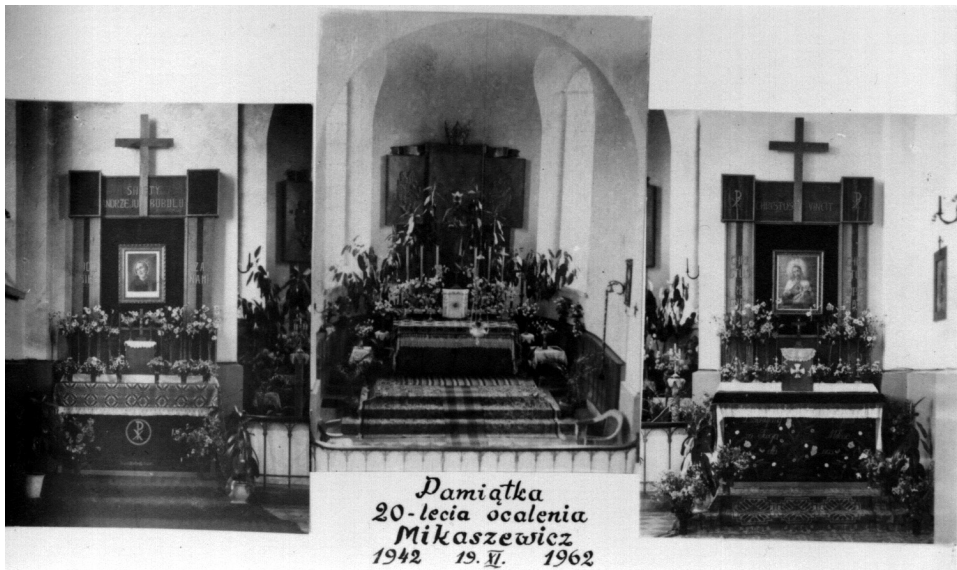
Bardzo ciężkie chwile przeżywała parafia lata okupacji bolszewickiej i niemieckiej. Szczególnie tragiczną chwilę przeżyły Mikaszewicze i okolica od 16-go do 19-go listopada 1942 roku. Wszyscy mieszkańcy mieli zginąć od Niemców za 50 ofiar niemieckich, które zginęły z rąk partyzantów w sali kina. Bóg Miłosierny odwrócił tę klęskę. Szczególnie przyczynił się do tego Ortskomendant niemiecki p. Szmela. On bardzo bronił miejscową ludność. Po ocaleniu nastąpiło

¹¹ Ks. Pietrzykowski Mieczysław (ur. 1878) – kapłan diecezji pińskiej. Wyświęcony w 1902 roku. Od 1933 roku był proboszczem parafii św. Józefa w Łunińcu i dziekanem łuninieckim. Poświęcił w 1936 roku wybudowany kościół w Mikaszewiczach. *Spis kościołów i duchowieństwa diecezji pińskiej w R. P. 1937*, Pińsk 1937, s. s. 25, 107, 176.

w Mikaszewiczach i w parafii odrodzenie duchowe. Ludność bardzo modliła się i dziękowała Bogu. Liczne były przystępowania do sakramentów św. Liczne były nawrócenia.

Dnia 6 lipca 1944 roku z powodu zbliżania się frontu ludność była ewakuowana. W miasteczku zostali tylko ci, którzy się skryli. Pierwszy transport robotniczy odszedł w liczbie około 700 osób do Bydgoszczy. Drugi transport kolejowy w liczbie około 300 osób odszedł bez celu, byleby dalej od frontu. Ks. Urban Filipiak wyjechał wraz z gospodynią, służącą, zakrystianinem transportem kolejowym. Wyładował się w Siedlcach. Ach, jaki to był żal, gdyśmy opuszczali Mikaszewicze, a szczególnie kościół tak nam drogi.

Ks. Urban Filipiak. Pisałem w Wiomie.

Fot. 5 20-lecie ocalenia kościoła parafialnego w Mikaszewiczach 1942-1962.

słowa kluczowe: polskie Kresy Wschodnie; historia Kościoła; parafia rzymskokatolicka w Mikaszewiczach w diecezji pińskiej

BIBLIOGRAFIA

- Niech świadectwo nie będzie zapomniane*, opr. L. Michajlik, Grodno 2000.
- Gelarowski Bonawentura*, w: *Encyklopedia wiedzy o jezuitach na ziemiach Polski i Litwy 1564-1995*, opr. L. Grzebień, Kraków 1996, s. 177.
- Jacewicz Wiktor, *Martyrologium polskiego duchowieństwa rzymskokatolickiego pod okupacją hitlerowską w latach 1939-1945*, Warszawa 1977.
- Misiurek Jerzy, *Łoziński Zygmunt*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 11, Lublin 2006, kol. 554-555.
- Petrani Aleksy, *Bukraba Kazimierz*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 2, Lublin 1985, kol. 1189-1190.
- Nadolski Bogusław, *Leksykon liturgii*, Poznań 2006.
- Spis kościołów i duchowieństwa diecezji pińskiej w R. P. 1935*, Pińsk 1935.
- Spis kościołów i duchowieństwa diecezji pińskiej w R. P. 1937*, Pińsk 1937.
- Stachowiak Jan Bogumił, *Pro Ecclesia et Pontifice*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 16, Lublin 2012, kol. 409.
- Umiński Wacław, *Siedlecki Jan*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 18, Lublin 2013, kol. 136.
- Urban Wincenty, *Duszpasterska siejba kapłanów-repatriantów na ziemiach odzyskanych w latach 1945-1970*, Wrocław 1972.

Netografia

- https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Karnicki (dostęp: 28.02.2017).
- <http://www.encyklopedia.puszcza-bialowieska.eu> (dostęp: 28.02.2017).

THE ROMAN CATHOLIC PARISH OF MIKASZEWICZE ACCORDING TO THE CHURCH INVENTORY OF 1938**Summary**

Mikaszewicze in Polesie, Poland, developed quite intensely thanks to the construction of the railway, the factory of plywood and the sawmill. This town developed after Poland regained its independence in 1918. The factories which were built there attracted a number of workers, which led to the creation of a fairly large town with a workers' settlement in 1938. Then there was a need to erect a separate parish and, given that the neighbouring villages of Rudnia, Morszczynowicze and Zaprosie accepted the Orthodox faith in the period of Poland's captivity. Initially, the parish priests from Dawidgródek and Łachwa celebrated church services in private houses and later in the school in Mikaszewicze. In 1923, attempts were made to establish a new pastoral and parish centre. In 1927, the Ordinary of Pińsk erected a parish dedicated to the Queen of the Crown of Poland, and Rev. Paweł Stepak was appointed a parish priest. The church, built in a mixture of Gothic and Romanesque style, was consecrated on 18 July 1937 by Bishop Kazimierz Bukraba.

Keywords: the Polish Eastern Borderlands; the history of the Church; the Roman Catholic Parish of Mikaszewicze in the Diocese of Pińsk

Translated by Aneta Kipe

РЫМСКА-КАТАЛІЦКАЯ ПАРАФІЯ Ё МІКАШЭВІЧАХ, ПІНСКАЙ ДЫЯЦЭЗІІ Ё СВЯТЛЕ ІНВЕНТАРА КАСЦЁЛА З 1938 Г.

СКАРАЧЭННЕ

Польскае і палескае пасяленне Мікашэвічы развівалася даволі хутка дзякуючы будове побач з ім чыгункі, фанернай фабрыкі і тартаку. Пасля атрымання Польшчай непадлегласці ў 1918 г. гэтая мясцовасць развілася яшчэ шырэй. Новыя прадпрыемствы прыцягвалі да Мікашэвічаў працаўнікоў настолькі актыўна, што ў 1938 г. там паўстала вялікае мястэчка з рабочым пасёлкам. З'явілася патрэба стварэння там новай асобнай парафіі разам з усім забеспячэннем, тым больш, што навакольныя вёскі Рудня, Маршчынавічы і Запросе ў часах няволі сталі праваслаўнымі. Спачатку набажэнствы ў Мікашэвічах адпраўлялі час да часу пробашчы з Давыдгарадка і Лахвы – спачатку ў прыватным доме, а потым у школе. У 1927 г. Пінскі ардынарый эрыгаваў у Мікашэвічах парафію пад тытулам Каралевы Кароны Польскай, а на пасаду пробашча прызначыў кс. Паўла Стэпака. Святыня была пабудавана ў стылі гатыцкім, злучаным з раманскім. Кансэкрацыю касцёла ў Мікашэвічах здзейсніў 18 ліпеня 1937 г. біскуп Казімір Букраба.

Ключовыя словы: Польскія Усходнія Крэсы; гісторыя Касцёла; рымска-каталіцкая парафія ў Мікашэвічах; Пінскай дыяцэзіі

Перевод Лауры Михайлик

РИМСКО-КАТОЛИЧЕСКИЙ ПРИХОД В МИКАШЕВИЧАХ, ПИНСКОЙ ЕПАРХИИ В СВЕТЕ ИНВЕНТАРЯ ХРАМА С 1938 Г.

СОДЕРЖАНИЕ

Польское и полесское поселение Микашевичи развивалось довольно быстро, благодаря строительству рядом с ним железной дороги, фанерной фабрики и лесопилки. После обретения Польшей независимости в 1918 г. эта местность развивалась еще интенсивней. Новые предприятия притягивали в Микашевичи работников настолько активно, что в 1938 г. там образовалось большое местечко с рабочим поселком. Появилась потребность создания там нового отдельного прихода вместе со всем необходимым, тем более, что соседние деревни: Рудня, Морщиновичи и Запросье в годы неволи стали православными. Сначала богослужения в Микашевичах время от времени вели настоятели из Давыдгородка и Лахвы, вначале в частном доме, а затем в школе. В 1927 г. Пинский ординарий создал в Микашевичах приход под титулом Корролевы Короны Польской, а на должность настоятеля назначил о. Павла Степака. Храм был построен в сочетании готического и романского стилей. Консекрацию костела совершил 18 июля 1937 г. Пинский епископ Казимир Букраба.

Ключевые слова: Польские Восточные Кресы; история Костёла; римско-католический приход в Микашевичах; Пинской епархии.

Переклад Лауры Михайлик